

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v srede in soboto ob 11. uri predpoldne ter stane z izrednim prilagami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h ali gl. 6 60
 pol leta 6 „ 60 „ 3 30
 četrt leta 3 „ 40 „ 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravištvo v Gosposki ulici, tv. 7. v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez dopolnilne naročnine se ne odzivate.

Oglašil in poslanice se računajo po petih vrstah, 50 tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsake vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po proštoru — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

„Vse za omiko, svobodo in napredek!“ Dr. K. L. urje

Uredištvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravištvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadstr. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. Dopisni nar. se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamo se je druga reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravištva.

„PRIMOREG“

Izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vsa leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.
 „Soča“ in „Primoreg“ so prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici v Jellersitz v Nuški ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu delia Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 63. —

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Ricmanjsko vprašanje.

Jedno izmed prav važnih slovenskih vprašanj je brez dvoma ricmanjsko. Naravnost občudovanja so vredni priprosti Ricmanjci, ki se borijo tako samozavestno, tako prepričano, tako navdušeno in tako dosledno za svobodo vesti, za svobodo veroizpovedanja in pa proti izkoriščanju in izmozgovanju od strani katoliških župnikov, oprtih na moč političke oblasti. Malo prijateljev imajo Ricmanjci, pa dosti nasprotnikov. Gotovo je, da vsak pošten Slovenec součustvuje z njimi, gotovo je pa tudi, da jih bližajo naši klerikalni listi ter da stojijo na takem stališču, kakor tržaški škof Nagl pa vlada, ki hočeta pokoriti Ricmanjce ter jih pahiniti nazaj v sužnjost dolinske duhovščine. Včasih smo čuli še precej lepe glasove o Ricmanjih iz Trsta, ali le ti so utihnila, in če bi Slovenci ne imeli naprednega časopisja z dnevnikom, bi se najbrže sploh nič več ne čulo o Ricmanjih. Zalostno je to, ali tako je.

V „Slov. Narodu“ je izšla vrsta člankov, v katerem se opisuje z nova ricmanjsko cerkveno vprašanje, kjer pa je povedano tudi se marsikaj, kar poprej ni bilo znano. Ker so ti članki velezanimivi in ker smo bili opozorjeni na nje tudi naravnost iz Ricmanj, podajemo tu iz njih nekoliko posnetka.

V Ricmanjih že 18 mesecev ni bil krščen noben otrok, ni bil nihče cerkveno pokopan in nobene cerkvene poroke ni bilo. Ricmanjsko cerkveno vprašanje je se vedno nerešeno. Sicer imamo zakone, ki določajo vsakemu versko svobodo — ali kaj takega ni za slovenskega kmeta! Slovenski kmet mora molčati pa plačevati in ostati v veri, kakor hoče škof pa vlada. Če bi živel Jožef II., potem bi že bilo prav, ali Jožefov II. je malo v zgodovini. Pod njim je bila ustanovljena za Ricmanje samostalna duhovnija, in če bi slo po pravič, bi morali imeti v Ricmanjih že davno svojo župnijo; tako pa imajo vedno le se kaplanijo ter spadajo pod dolinsko župnijo. Seveda to nese, in stolakov, takorekoč darovanih, niso bili pri volji pustiti dolinski župnik. Dolinska duhovnika sta prijemala iz Ricmanj po 450—500 gl., za to pa je opravil dolinski župnik eno mašo

na leto, kaplan pa kakih sedem ali pa se toliko ne. Drugih opravil nista imela v Ricmanjih. Če niso imeli v Ricmanjih kaplana, je opr. ljal ta posel kaplan iz Boršta, katerega je bilo treba seveda odškodovati. Če so pa hoteli imeti ob nedeljah in praznikih mašo, potem so morali v Trst po kakega duhovnika, ki seveda tudi ni prišel zastonj. Tako so plačevali včasih 4 duhovnike, imeli pa niso nobenega. Če so ga imeli, so morali prispevati k njegovi plači, poleg tega pa plačevali tudi duhovščino v Dolini. — Cerkevno premoženje ricmanjsko so upravljali župniki iz Doline, in sicer tako, da je tega premoženja na papirju 40.000 K, v resnici pa ga ni niti 20.000 K. Vrh vsega drugega so bili ti duhovniki neljubeznivi z Ricmanjci, prijazno lice so imeli zanje le ob času trgatve! — Če je kdo potreboval izpisek iz cerkvenih knjig, je moral po ta izpisek najprej k domačemu kaplanu, potem pa v Dolino, eno uro daleč, kjer je župnik prepisal izpisek, djal nanj kolek, za kar je bilo treba šteti 50 krajcarjev takse. Koliko časa se je izgubilo tako! Opetovano in opetovano so prosili Ricmanjci, naj se odpravijo taki neznosni odnosi, prosili so in presili, ali vse je bilo zaman. Ko je umrl leta 1899. župnik v Dolini, Ivan Varl, so se obrnili takoj zopet do tržaškega ordinarijata in do namestništva za pomoč, da bi se Ricmanje končno otrslo Doline ter dobilo svojo župnijo. Kaplanije Boršt, Boljunc, Klanec in Podgorje so se jim pridružile. Ranjkemu škofu Šterku so vse razložili ustmeno. Na to so pripoznali na ordinarijatu pa tudi na namestništvu, da Ricmanjci po krivici plačujejo dolinsko duhovščino. Obljubljali so marsikaj, razpisali župnijo v Dolini z dodatkom, da jo lahko vsaki čas razdelijo, ali to je bilo le navidezno, kajti poiskali so župnika, o katerem so sodili, da užene Ricmanjce v stari tir. Instilirali so novega župnika Zupana na vse stare „pravice“ dolinske župnije. Potem šele so sklicali v Dolino neko komisijo glede ustanovitve novih župnij v Ricmanjih in že navedenih treh sosednih krajih. Povabili so srenjske poglavarje in druge veljavne može. Okoli 100 jih je bilo. To je bilo imenitno zborovanje!

Okrajni glavar Schaffenbauer je z drugo gospodo računaj po zemljevidu dve uri, kako daleč je od Doline do Boljunca, dasi mora vedeti, da je le 20 minut. Navzoč je bil tudi novi župnik Zupan, ki je pa lepo molčal. Koncem konca je povedal glavar, da bodo morali Ricmanjci še nadalje plačevati dolinsko duhovščino, dokler se ne reši vprašanje o novih nameranih župnijah. Navzoči so hitro spoznali, kako jih hočejo spraviti na led, češ, sedaj začno plačevati in s časom se pozabi na nove župnije, pa ostane vse lepo pri starem. Ali kmetje so rekli soglasno: Ne bomo jih več plačevali. Glavar pa jim je na to prav prijazno zapretil z zandardi in vojaki! Može so zakrknili, in glavar je šel bleb v sosedno sobo. Zraven tega so jim prečitli neki odlok tržaškega ordinarijata, da ni nobenega vzroka za ustanovitev novih župnij v Ricmanjih, Borštu in Boljuncu, marveč le za Klanec in Podgorje. Prve tri pač nesejo dosti Dolini, zato jih niso hoteli izpustiti. Ker se je še po drugem sikaniranju pokazalo, da jih imajo v Trstu le za norca, so končno sklenili možje, da ne odnehajo na nikak način, in končno so se obrnili na škofjski grško-katoliški ordinarijat v Križevcih na Hrvaškem za izstop iz latinskega na grško-katoliški obred. Od tam je došel odgovor, da se storijo primerni koraki v uresničenje opravičenih želja. Radi tega so objavili prve dni meseca avgusta leta 1900. vsi prebivalci Ricmanj okr. glavarstvu. Koprju svoj izstop iz katoliške cerkve latinskega obreda in pristop grško-katoliškemu obredu. Okr. glavarstvo je sprejelo to na znanje ter obvestilo o tem ordinarijat in dolinskega župnika. Prepis je dobil tudi župan s pristavkom, naj uaznani svojetasno, kadar bodo sprejeti v grško-katoliški obred. Čez leto dnij pa je namestništvo v Trstu razveljavilo ta odlok, češ, da se je okr. glavarstvo zmotilo! — Med tem pa je začelo vohunjenje in pozivvedovanje po tajnih selih in orožnikih, tudi župnik Zupan je igral policaja, iz ordinarijata pod vodstvom Nemca Nagla pa so se pošiljale v svet gorostasne zvižčnosti in laži. Lgali so celo, da so Ricmanjci inzultirali ranjkega škofa Šterka! Šterk je bil radi verske zadeve trikrat v Ricmanjih. Vsakokrat

so ga sprejeli spoštljivo ter se pogovarjali z njim po domače. Škof Šterk je pripoznal, da imajo Ricmanjci prav. Škof je povedal med drugim, da se je obrnil na grško-katoliški ordinarijat v Križevcih za pojasnila v tej zadevi. Rekel je tudi, naj odstopijo od te nakane, da pojde on osebno na Dunaj izposlovat pri ministerstvu ustanovitev nove župnije in odpraviti stare krivice. Kmalu potem je prišel v Ricmanje okr. glavar ter povedal, da se more ustanoviti nova župnija, samo za plačo novih župnikov bodo morali sami skrbeti, kajti pogoj za ustanovitev je ta, da se odpovedo prispevku iz verskega zaklada, kateri bi šel na dobro duhovnikom v Dolini. Tu se je pokazalo, da je hotelo narediti namestništvo dobro kupčijo. Okoli 1000 goldinarjev iz verskega zaklada za kaplanije bi morali odstopiti vladi, ta bi plačala v Dolino kakih 300 gold., drugo bi ostalo nje! — Dne 30. sept. 1900. je bil škof Šterk zopet v Ricmanjih. Povedal je v cerkvi, da je bil na Dunaju in da je izposloval ustanovitev nove župnije v Ricmanjih, Klancu in Podgorjah. Zato naj bi umaknili svojo prijavo o izstopu. Župan je dobil tudi odlok ministerstva, v katerem je bilo rečeno, da je dovolilo ministerstvo v principu ustanovitve nove župnije, ali namestništvo je tu začelo zopet nagajati. Zahtevalo je pogajanje z župnikom in Gračani radi žel. postaje v Hertiljah, ki naj bi se priključila novi župniji v Klancu, dasi je bilo jasno, da župnik gračanski ne dovoli kar tako, da bi se kosala njegova župnija!

Ricmanjci so zahtevali za čas, da se njihovo vprašanje končno reši, provizorično stanje, ter so izjavili, da ne pripoznavajo dolinskih duhovnikov kratkomalo ne. Seveda se jim zopet ni ugodilo. Novi župnik pa je začel delati zmešnjave. Ko je bil napovedan romarski shod o sv. Jurija 1900., so bili izdani trije službeni redi, enega je izdal domači kaplan, drugega dolinski župnik, tretjega dolinski kaplan. Ko je prišel dolinski kaplan v Ricmanje, se je grdo obnašal ter zabavljaj Ricmanjcem, da ga je v neki krēmi gospodinji z metlo pognala čez prag... Oglasil pa se je bil končno v Ricmanjih tudi sam dolinski župnik. Prišel je po denar! Poprej

- 3 -

Islandski ribič.

Pierre Loti.

Roman. Iz francoščine prevel Fran Šturm.

(Dalje)

In nad vsem tem pleva dih pobožnosti; ostanek prejšnjih časov, neko spoštovanje do starodavnih obredov, čudežno zaupanje v varstvo brezmadežne Device. Tik poleg krēme cerkev, temna vrata na stezaj odprta, ob vrodu in po stopnicah še polno zelenja... Kadilo je dišalo, sveče se brlele v temi, in po stenah in obokih vse polno zaobljubnih tablic. Ob strani ljubečih deklic zaročenke ponesrečenih mornarjev, vdove utoplencev, ki so prišle sem v mrtvašnico v dolgih črnih oblekah in v majhnih, gladkih avbah; tiho, pobešenih očij stoji sredi tega kipečega življenja kakor temna grečnja. In tam čisto blizu šumi in kipi morje, silno morje, ta velika rediteljica in velika uničevalka krepkih ribičev, šumi in kipi, zahtevaje svoj delež tega praznika...

Vse to je napravilo na Marjetico nejasen vtis; bila je sicer na zunaj nekako veselo vznemirjena, v resnici pa se jej je krčilo srce, in čutila je, kako jo obhaja neka tesnoba pri misli, da bo morala ostati za vedno v tem kraju. Izprehajala se je po trgu, kjer se je igralo in plesalo po vrveh, in prijateljice so jej kazale na levo in desno mladeniče iz Paimpola in Ploubazlaneca. Pred pevsko budo je stala gruča „Islandcev“, obrnjenih s hrbtii proti deklicam. Gaud je osup-

nila, ko je zagledala med njimi velikansko postavo, z nenavadno širokimi ramami, in rekla je jednostavno, ne brez lahke ironije:

— No, ta pa ni ravno majhen!

V resnici pa je tičala pod temi besedami misel:

— Ona, ki vzame tega širokoplečnika za moža, bo tesno izhajala s svojim prostorom!

Obrnil se je, ter jo pomeril s hitrim pogledom od nog do glave, kakor bi hotel reči:

— Kdo je ta deklica, da je nisem še nikdar videl, pokrita z navadno avbo kakor druge Paimpolečanke, pa vendar tako gosposka?

Potem pa je pobelil oči, kakor bi je ne hotel spravljati v zadrego, in zdelo se je, da se je zopet zatopil v petje. Od njegove glave so se videli samo še črni lasje, ki so bili zelo dolgi in zadaj na tilniku močno skodrani.

Poprej je izpraševala meni nič tebi nič imena vseh drugih mornarjev, a sedaj se ni upala tega storiti. Ta lep obraz, ki ga je komaj dobro videla, ta ponosen, nekoliko plašen pogled, te rjave, nalahno rumene trepalnice, ki so se hitro zapirale in odpirale nad njegovimi modrimi očmi, — vse to je napravilo nanjo vtis ter je nekako oplahilo.

In to je bil „mladi Gaos“, o katerem je toliko čula pri Moanovih kot o dobrem prijatelju Silvestrovem; na večer istega praznika ga je srečala, ko je šla s svojim očetom. Izprehajala sta se s Silvestrom roko v roki; ustavili so se ter se pozdravili...

... Tega malega Silvestra se je bila navadila smatrati nokako za svojega brata. Ko oddaljena sorod-

nika sta se vedno tikala; — res, izprva je nekoliko pomišljala, bi li tikala tega odrastlega, sedemnajstletnega mladenča, ki je že nosil črno brado; toda ko je videla, da so ostale njegove otroške, ljubeznive oči vedno jednake, se ga je kmalu navadila, kakor bi bila že od nekaj brez prestanka občevala z njim. Kadar je prišel v Paimpol, ga je pridržala do večerje; to ni imelo nikakih posledic, in Silvester je jedel vselej s slastjo, kajti doma ca mu ni godilo bog ve kako dobro...

... Pravzaprav ni bil Jan nič kaj uljuden, ko ga je videla prvič, — za vogalom ozke, temne ulice, zakrite z zelenim vejevjem. Privzdignil je samo hladno, skoro ponosno klobuk — to je bilo vse. Potem jo je pomeril hitro z istim bistrim pogledom ter obrnil oči v drugo stran, kakor da je nezadovoljen, da jo je srečal in kakor bi se mu nekam mudilo. Močen zahoden veter, ki se je bil dvignil med procesijo, je raztrosil po cesti zelene veje ter napodil na nebo črnih oblakov...

Marjetica se je spominjala v svojih sanjarjah čisto dobro vseh podrobnostij: tiste črne noči, ki je padla na večer onega praznika nad Paimpol; tistih belih, z rožami posejanih zastav, ki so vihrale v vetru ob visokih zidovih; gruč glasnih „Islandcev“, ki so bežali pred bližajočim se dežjem pod strehe — vsega tega se je jasno spominjala, pred vsem pa onega velikana, ki je stal pred njo s stran obrnjeno glavo in dolgočasnim obrazom, kakor da mu ni prav, da jo je srečal... Kako globoka izprememba se je izvršila v njej od onega časa!...

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidn.
postrežbo po jako zmernih cenah.

Andrej Fajt

pekovski mojster

v Gorici Corso Franc. Gius. št. 2.

filijalka v isti ulici št. 20.

Sprejema naročila vsakovrstnega
peciva, tudi najfinejega, za nove
maše in godove, kolače za bir-
mance, poroke itd. Vsa naročila
izvršuje točno in natančno po želji
naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moke,
fino pecivo, fina vina in likerje
po zmernih cenah.

Za veliko noč priporoča goriške
plnce, potlice itd.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 26. nov.
1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne vloge od
10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po
dogovoru. Rentni davek plačuje pos. sama.

Posojila: na vknjižbe po 5½%, na varščino ali zastavo 6%,
na menice 6%. Glavni deleži koncem leta 5½%.

Stanje 31. dec. 1903. (v kronah): Članov 1777 z deleži K =
123.644. — Hranilne vloge 1.416.573 66. — Posojila 1.471.650 42
— Vrednost hiš 162.162 93 (v resnici so vredne več). — Reservni
zalog 70.125 85.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Telefon št. 79.

Prva koncesijonirana delavnica z mo-
tornim obratom za fino mehaniko, fiziko, ma-
tematiko, optiko, fino brušenje in poliranje itd.
Vpeljava strelododov, brzodjavov, hišnih tele-
fonov, plina in vode.

Poprave se izvršujejo hitro in po cenl.

Ivan Potočnik & A. Hügel

Gorica, za vojačnico.

Precizijska delavnica predmetov za merjenje.

Bogata zaloga

raznih predmetov za razsvetljavo za plinovo
in električno luč.

Posamezni deli za električno, plinovo vodno
in parno vpejavo. Pumpe, železne in kovinske
cevi. Zaloga mesarskega o odja, kuhinjskih
nožev, brivskih britev, škarij itd.

Razpošiljatev na deželo se izvrši hitro in
— po cenl. —

Sprejema zavarovanja človeškega
življenja po najraznovrstnejših kom-
binacijah pod tako ugodnimi pogoji,
ko nobena druga zavarovalnica.
Zlasti je ugodno zavarovanje na
dčizvetje in smrt z zmanjšujočimi
se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let
pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vsakozil slovensko-narodno upravo.

Van pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši

Gospodskih ulicah števil. 12.

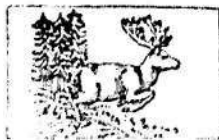
Zavaruje poslopja in premičnine
proti požarnim škodam po najnižjih
cenah. Škode cenjuje takoj in naj-
kulantneje. Uživa najboljši sloves,
koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatke
podpore v narodne in občnkoristne
namene.

— Zahtevajte pri nakupu —

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „JELEN“.

Varstvena znamka.

Ono je zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilo
neškodljivo milo naj dobro pazi da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Georg Schicht Aussig a. E. — Največja tovarna te vrste na evropskem ozemlju!

Dobiva se pousod!

— Zastopnik: Umberto Bozzini — Gorica, Stolna ulica št. 9. —

Ustanovljena leta 1854.

Slovenska pivovarna

Ustanovljena leta 1854.

G. Auerjevi dediči v Ljubljani,

Wolfove ulice št. 12

priporoča svoje izborno marčno in na bavarski način varjeno pivo v
sodčkih in zabojih.

Zaloge na Grahovem in v Podbrdu na Goriškem, nadalje v Idriji, Kranju, Metliki, v
Dobrépoljah, v Polhovemgradu in na Igu na Kranjskem.

Tvrška je bila v letošnjem letu odlikovana v Parizu za razstavljeno marčno in na
bavarski način varjeno pivo z najvišjim darilom „grand prix“, z zlato kolajno in
častno diplomo.

Svoji k svojim!!